

CINEFÒRUM: “LES DONES DE DEBÒ TENEN CORBES”

FITXA TÈCNICA

- **Títol original:** “Las mujeres de verdad tienen curvas”
- **Adreça:** Patricia Cardoso
- **Interpretació:** America Ferrera, Lupe Ontiveros, Ingrid Oliu, George Lopez, Brian Sites, Lourdes Perez
- **Producció:** HBO Films / Newmarket Films
- **Durada:** 90 min.
- **Any:** 2002

SINOPSI

Quan ets una noia grassoneta lligada a una família llatina d'allò més tradicional, i la realitat es planta davant teu amb la mateixa intensitat que es desenvolupen les teves hormones i la teva forma de ser, et podria semblar que estàs en un film d'una directora estil "Ken Loach" versió hispana de Los Angeles. Però, en aquest cas, Patricia Cardoso s'inclina pel costat amable, difumina qualsevol ombra de tragèdia i afegeix uns encertats cops d'humor per oferir una simpàtica comèdia dramàtica sobre una adolescent que "passa" de la seva talla i s'enfronta a la seva mare pel somni d'un passeig per Nova York amb gust d'independència i emancipació. Un film realista d'excel·lent repartiment femení que va agradar moltíssim al públic dels festivals de Sundance i Sant Sebastià, i va convèncer tot tipus d'audiència sense necessitat de tenir sobrepès... perquè la veritat és que està molt bé. (Pablo Kurt: FILMAFFINITY)

OBJECTIUS

- Reflexionar sobre els mites de “la primera vegada”
- Relacionar la prevenció amb la cura d'una mateixa i el plaer
- Reflexionar críticament sobre els models de bellesa imposats i els seus efectes

PERSONES DESTINATÀRIES

La dinàmica és adaptable a diferents espais de realització i a nivells d'atenció i maduresa diversos. S'ha portat a terme amb joves d'entre 14 i 21 anys en els següents espais:

- Espais d'educació formal (centres de secundària obligatòria i post-obligatòria, universitats, etc.)
- Espais d'educació no formal (educació en el temps lliure)
- Espais comunitaris (casals de joves, espais de barri)
- Centres de justícia juvenil
- Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE)

CONCEPTES CLAU

Sensibilitat	Comunicació
Primera vegada	Autoconcepte
Prevenció	Autoestima
Cura d'una mateixa	Límits

ABANS DE VEURE LA PEL·LI

Abans de posar la pel·lícula podem explicar i pactar les normes de l'espai: respecte, escolta, confidencialitat, no judici. És important tenir en compte que el pacte funciona en totes direccions: entre les i els joves; d'elles i ells cap a la persona referent; però també d'aquesta persona cap a les i els joves. Per exemple, seria especialment contraproductiu que els i les joves se sentissin jutjades per la persona referent.

Per facilitar la comprensió, es pot explicar que la pel·lícula està ambientada a Los Angeles, EUA, i que la protagonista pertany a una família d'origen mexicà que viu en un barri perifèric de la ciutat, i va a un institut en un dels barris rics de la ciutat: Beverly Hills.

PER A LA REFLEXIÓ

A partir d'aquesta pel·lícula podem treballar temes relacionats amb la dimensió de vivència i coneixement del cos, així com de la dimensió de gènere i sexualitat: la "primera vegada", la presa de decisions i la cura d'una mateixa, models de bellesa, mandats socials de la feminitat i els seus efectes, etc. A més, aquests temes estan barrejats amb qüestions de diversitat cultural i de classe social, i la directora els aborda des d'una mirada molt realista, poc dogmàtica i que permet treballar des de missatges que abracen la contradicció com a part de la vida.

És important tenir en compte que les noies connecten molt més amb el contingut que els nois, perquè se senten molt més interpel·lades pel relat audiovisual. Segons la composició del grup, és interessant fer un treball previ d'empatia perquè la pel·lícula sigui una bona eina i perquè no boicotegin l'activitat.

Per donar motiu a la reflexió, podem llançar algunes preguntes:

1. Què us suggereix el títol de la pel·li? Per què us sembla que es diu *Les dones de debò tenen corbes?*

Aquí podem treballar la idea que els patrons de bellesa imposats no es corresponen amb els cossos reals. Diem que són imposats perquè no triem aquests patrons, ens vénen donats per la publicitat, les revistes, les pel·lis, etc. I és clar que a tothom li

agrada estar maco/a i agradar a les i els altres, però és interessant preguntar-nos quant d'esforç i quant de sofriment dediquem a "encaixar" en aquests models.

2. En la pel·lícula, qui fa sentir malament a l'Ana respecte del seu cos? Per què es dona aquesta situació? Quines escenes recordeu en les quals això passa? Com reacciona l'Ana?

És la mare de l'Ana la que està fent-la sentir malament tota l'estona per la seva talla i els seus quilos, per exemple en escenes on apareixen pastissos i coses de menjar i la mare li diu que no en mengi, en escenes on li diu que no hi cabrà en un vestit, o que ningú no la voldrà així de grassa... L'Ana demostra una força sorprenent i li respon a la seva mare que ella és molt més que el seu cos. La idea és poder treballar com els estereotips ens fan sentir malament, i encara que la persona que ens els diu (en aquest cas la mare) no tingui mala intenció, i ho faci perquè vol "el nostre bé", això no fa que la situació sigui menys violenta. Les bones intencions no ens eximeixen de totes les responsabilitats. Això no vol dir que la mare sigui una mala persona, però sí que, sense voler-ho, li està fent mal a la seva filla. Alhora, l'Ana pot resistir aquestes situacions perquè té una autoestima molt forta, perquè hi ha altres coses que li interessin i la fan feliç més enllà del seu cos, i perquè el seu cos li sembla bufó tal com és. Aquesta autoestima es construeix en interacció amb el món, així que posant límits a algunes relacions que ens fan mal i alimentant-ne unes altres que ens fan bé podem fer que creixi.

3. Què espera la mare de l'Ana d'ella? Com projecta el futur de la seva filla? I l'Ana, què imagina per a si mateixa? Com se sent l'Ana amb aquesta situació?

Aquesta pregunta està pensada per treballar els mandats de la feminitat hegemònica: estar guapa per agradar als altres, trobar un marit, casar-se, tenir fills, etc. Com que aquesta és la projecció de la seva mare, no vol que l'Ana vagi a la universitat, que és el que ella vol. Així, podem veure que aquests mandats no són solament coses que la gent imagina, sinó que tenen efectes en la realitat.

4. Com és la "primera vegada" de l'Ana i el Jimmy? Qui compra els condons? Qui proposa "fer-ho"? Què passa amb la llum? Per què? Són habituals totes aquestes situacions? Per què?

La idea és poder confrontar alguns mites i estereotips sobre el sexe heterosexual i la "primera vegada", com la idea que són els nois els que han de prendre la iniciativa i proposar tenir sexe, o la idea que si una noia porta condons és una "guarra". A la pel·lícula es veu com l'Ana té molt clar que no vol embarassos ni infeccions, així que va a comprar condons per evitar el que no vol que li passi. És interessant reflexionar sobre l'escena de la farmàcia, per fer visible que no és ni tan estrany ni tan difícil comprar condons. Respecte a prendre la iniciativa, es pot comentar com ho fa l'Ana, quines paraules fa servir... És interessant traslladar al grup la idea que qui proposa el que li ve de gust té possibilitats que això passi, però si no ho pots proposar, mai no passarà, o

almenys quedes a l'espera, perquè les persones no som capaces de llegir les ments. És a dir, si algú sempre pren la iniciativa, es col·loca en una posició de poder, i si algú no la pren mai, es col·loca en una posició de subordinació a la voluntat de l'altra persona. Respecte a la llum, el Jimmy l'apaga per evitar la vergonya dels cossos nus. Podem preguntar al grup si els sembla que això passa en la realitat. I sí, és una cosa molt habitual, especialment quan no es té gaire experiència, i compartir la nuesa amb algú no és tan fàcil. Igualment, l'Ana li demana que l'encengui, li diu que vol que la vegi. És un exercici de donar valor al seu propi cos, mostrar-lo perquè és bonic, i en ell podem llegir que l'Ana és una noia empoderada que té una relació d'afecte i d'atenció al seu cos.

5. Hi ha un moment de la pel·li en què l'Ana i la seva mare discuteixen sobre la virginitat. Recordeu què diu la mare? I l'Ana? Què en penseu, del que diuen?

La mare diu que les noies que perden la virginitat abans del matrimoni són unes desvergonyides, i que després hi arriben totes embarassades. L'Ana li respon que si hi arriben embarassades és perquè no fan servir anticonceptius, i pregunta per què la virginitat de les dones és l'única que importa. A la mateixa escena, sentència que ella és molt més del que té entre les cames.

6. Com seria la pel·li si l'Ana fos un noi?

L'objectiu d'aquesta pregunta és treballar com els mandats de la feminitat i els de la masculinitat són diferents. Si l'Ana fos un noi, la seva mare no estaria pensant en el seu futur només com a marit i pare, sinó més en un futur professional; no li faria tots aquests comentaris sobre la talla (o almenys no tants); probablement a la fàbrica no l'haurien enviat a planxar (encara que sí a treballar en un altre lloc) i possiblement tindria més capacitat de decisió sobre el seu futur.

7. Hi ha diferències entre la vida de l'Ana i la del Jimmy? Qui ho té més fàcil? Per què?

La idea és poder parlar de les diferències de classe social, que fan que ell tingui una vida molt més fàcil que ella per alguna cosa que li ve donada, que són els recursos materials i econòmics. Això es pot veure en escenes on ell li diu que als EUA tot és massa fàcil, que et regalen el cotxe, etc., quan aquesta situació és molt diferent per a l'Ana. La situació de classe i origen cultural no és separable de la qüestió de gènere i sexualitat, sinó que hi interseccionen. Per exemple, serien iguals els mandats de gènere per a l'Ana si visqués en una família benestant? Doncs probablement alguns sí (complaença, estar prima, heterosexualitat, marit...) i uns altres no (podria estudiar...). Un altre exemple, serien iguals les seves contradiccions entre seguir el que vol la seva família i anar a la universitat si fos d'origen nord-americà? Doncs probablement els valors més comuns de les societats llatines, en contraposició als més individualistes de les societats nord-occidentals, fan que tingui més en compte la seva situació familiar i que aquesta tingui més pes a l'hora de prendre decisions sobre la seva vida.

+ INFORMACIÓ

- <https://www.facebook.com/stopgordofobia/>
- <http://www.gordazine.com.ar/>